

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Установа адукацыі

«Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П.М. Машэрава»
(ВДУ імя П.М. Машэрава)

УДК 821.161.3.09-31"195/199"

№ дзяржрэгістрацыі 2019114Г ад 27.05.2019.

Інв. № _____

ПРАКТАКАЮ:

Рэктар на навукавай рабоце

І.М. Дрышчэпа

27 дзекабр 2019 г.

СПРАВАЗДАЧА

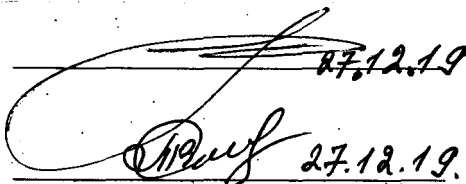
аб навукова-даследчай рабоце

Раман як эстэтычны феномен у беларускай літаратуры другой паловы ХХ стагоддзя

(заклучны)

Грант аспірантаў, дактарантаў і студэнтаў
Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Навуковы кіраўнік НДР,
дактарант

27.12.19

Г.В. Навасельцава

Нормакантралёр

27.12.19

Т.В. Харкевіч

Віцебск 2019

РЭФЕРАТ

Справаздача 150 с., 1 ч., 136 крыніц, 1 дадат.

РАМАН, МАСТАЦКІ ФЕНОМЕН, ПРАБЛЕМА-ТЭМАТЫЧНАЯ ДЫНАМІКА, АКТУАЛЬНАЯ ЖАНРАВАЯ МАДЭЛЬ, АПАВЯДАЛЬНАЯ СТРАТЭГІЯ, ВОБРАЗНАЯ СІСТЭМА, АСОБА АЎТАРА, ЛІТАРАТУРНЫ ПРАЦЭС.

Аб'ектам даследавання выступаюць творы беларускіх раманістаў другой паловы ХХ стагоддзя. Мэта даследавання: выявіць канцэптуальна-эстэтычныя параметры айчыннага рамана як мастацкага феномена ў кантэксце развіцця нацыянальнай літаратуры другой паловы ХХ стагоддзя.

Навуковая значнасць атрыманых вынікаў заключаецца ў сістэматызацыі жанравых характарыстак рамана на прыкладзе твораў беларускай літаратуры, апісанні актуальнай жанравай мадэлі рамана, выяўленні адметных мастацкіх прыкладаў змястоўнай формы для кожнага літаратурнага перыяду, тэматычнай і праблемнай дынамікі жанру. У даследаванні абгрунтоўваецца нацыянальная спецыфіка развіцця беларускага рамана, вызначаецца эстэтычны статус рамана ў літаратуры.

Раман у беларускай літаратуры другой паловы ХХ стагоддзя выступае феноменам слоўнай творчасці, які раскрывае эстэтычныя дасягненні нацыянальнага прыгожага пісьменства. Шматлікія мастацкія прыклады гэтага жанру мэтаскіравана адлюстроўваюць як актуальныя сацыяльныя працэсы, так і дынаміку чалавечых узаемаадносін у грамадстве. У вызначаны перыяд пісьменнікі паступова пазбягаюць манументальнасці, эпічнай шырыні ў паказе рэчаіснасці, рэпрэзентуюць адметныя спосабы сюжэтных рашэнняў, формы стылёвай разнастайнасці, дыспазіцыі ў адносінах аўтара і героя. Жанр рамана перажывае істотную трансфармацыю, дынаміка яго змястоўнай формы выяўляе паказальную тэндэнцыю да суб'ектыўнага адлюстравання рэчаіснасці. Узрастае мастацкая роля галоўнага героя і, адпаведна, умацняецца аўтарская прысутнасць у творы. Жанравыя характарыстыкі рамана падначалены эксперыментальным пошукам, наватарскім прыёмам.

Атрыманыя высновы з'яўляюцца актуальнымі і значнымі для вывучэння беларускай літаратуры ў шырокім сацыякультурным кантэксце. Матэрыялы даследавання могуць быць выкарыстаны для далейшай распрацоўкі актуальных пытанняў жанралогіі, кампаратывістыкі, гісторыі беларускай літаратуры, сучаснага прыгожага пісьменства. Матэрыялы і вывады даследавання прыдатныя да ўжывання ў адукацыйнай сферы пры стварэнні вучэбных дапаможнікаў для вышэйшых навучальных устаноў, у працэсе правядзення выхаваўчай, ідэалагічнай працы, для выдання энцыклапедычных і краязнаўчых даведнікаў, для папулярызацыі беларускай літаратуры і культуры ў СМІ.

ЗМЕСТ

УВОДЗІНЫ	4
РАЗДЗЕЛ 1 БЕЛАРУСКІ РАМАН 1945–1965-Х ГАДОЎ	7
1.1 Раман пра Вялікую Айчынную вайну	7
1.2 Раман пра вёску	28
РАЗДЗЕЛ 2 БЕЛАРУСКІ РАМАН 1966–1985-Х ГАДОЎ	37
2.1 Мастацкая інтэрпрэтацыя аўтарскай сучаснасці ў беларускім рамане	37
2.2 Мастацкая інтэрпрэтацыя ваеннай рэчаіснасці ў беларускім рамане	57
2.3 Поліпраблемны беларускі раман	80
РАЗДЗЕЛ 3 БЕЛАРУСКІ РАМАН 1986–2000-Х ГАДОЎ	97
3.1 Генезіс і дынаміка «Я»-рамана	97
3.2 «Я»-апавядальная стратэгія ў шматгеройным рамане, раманнай серыі	110
ЗАКЛЮЧЭННЕ	135
СПІС ВЫКАРЫСТАНЫХ КРЫНІЦ	139
ДАДАТАК А	149

УВОДЗІНЫ

Мастацкі ўзровень твораў раманага жанру выступае паказчыкам эстэтычнага развіцця нацыянальнай літаратуры. У беларускім прыгожым пісьменстве раманы фарміраваўся ў вызначальных рысах, пра што сведчаць вялікія творчыя дасягненні шматлікіх аўтараў. Актуальнасць даследавання твораў беларускай літаратуры ў жанры рамана выклікана найперш неабходнасцю сістэматызацыі навуковых уяўленняў, паглыбленага вывучэння дынамікі жанру і выяўлення эстэтычнага статусу рамана ў беларускай прозе другой паловы XX стагоддзя. Раман актыўна ўзаемадзейнічае з іншымі жанрамі, аказвае істотны ўплыў на фарміраванне тэматычна-праблемнага поля ў нацыянальнай літаратуры, філасофскіх вектараў мастацкага асэнсавання рэчаіснасці.

Раман узнік у літаратуры як універсальны інструмент мастацкага даследавання значных грамадскіх працэсаў, гэты жанр скіраваны на абагульненне існуючага гістарычнага вопыту, садзейнічае далейшаму паглыбленню сацыяльнага мыслення. Эпічная свядомасць, дынаміка гістарычных змен, значныя прасторава-часавыя характарыстыкі, філасофская заглыбленасць выступаюць тыпалагічнымі рысамі жанру, у якім на ідэйна-мастацкім узроўні выяўляецца аўтарская канцэпцыя бачання жыцця і часу. Апавядальнасць, мастацкая ўвага да лёсу асобы ў працэсе яе станаўлення, раскрыццё інтрыгі праз канфлікт галоўнага героя з грамадскім асяроддзем уласцівыя класічнай раманнай форме. Раман у працэсе сваёй эвалюцыі выкарыстаў дасягненні эпчнага мастацтва ў цэлым, хоць яго не пажадана атаясамліваць з эпопеей, якая выступае адметным жанрам літаратурнай творчасці. І, разам з тым, раман можа звяртацца да навелістычнага прынцыпу адлюстравання рэчаіснасці, да мастацкага вопыту асэнсавання акаляючага свету, які выпрацоўваўся ў жанры аповесці. У рамане канца XX – пачатку XXI стагоддзяў пісьменнікі пазбягаюць манументальнасці, эпчнай шырыні ў паказе рэчаіснасці, рэпрэзентуюць адметныя спосабы сюжэтных рашэнняў, формы стылёвай разнастайнасці, дыспазіцыі ў адносінах аўтара і героя. Адбываецца фарміраванне наватарскай жанравай канцэпцыі раманнай прозы, дзе канфлікт раскрываецца праз барацьбу «сэнсу» і «адлюстраванага малюнка», у выніку чаго ўзрастае асацыятыўная нагрузка на слова і выказванне ў цэлым. Жанравая форма рамана вызначаецца незавершанасцю, няўстойлівасцю кампазіцыйнай арганізацыі, што абумоўлівае шматварыянтнасць тыпалагічных мадыфікацый.

Асэнсаванне вартасці чалавечай асобы, вызначэнне яе ролі і месца ў грамадстве выступае канцэптуальнай прадумовай эвалюцыі рамана як жанру ў нацыянальнай літаратуры. У любую гістарычную эпоху раман раскрывае праблему ўзаемадзеяння асобы

і сацыяльнага асяроддзя, па-мастацку даследуе розныя аспекты духоўных пошукаў у сучасным пісьменніку свеце, спрыяе назапашванню маральна-этычнага вопыту нацыянальнай літаратурай, што абумоўлівае высокую сацыяльную вартасць жанру. Пісьменнік-раманіст разумее гуманізм не толькі як светапоглядную, але і эстэтычную катэгорыю, што прадвызначае адметнасць жанру на канцэптуальным узроўні. Вобраз галоўнага героя, за якім угадваецца аўтар, выступае не проста галоўным аб'ектам, а цэнтрам мастацкага свету. Узаемадзеянне героя з акаляючай рэчаіснасцю вырашаецца праз канфліктныя адносіны, у выніку чаго правяраюцца маральна-этычныя вартасці, адбываецца зварот да нацыянальнага духоўнага вопыту, фармулюецца філасофская канцэпцыя асобы і свету. Даследчыкі і пісьменнікі, звяртаючы ўвагу на сацыяльную скіраванасць жанру, адзначаюць спецыфіку пазіцыі аўтара, функцыі чытача.

Запатрабаванасць рамана ў прыгожым пісьменстве абумоўлівае неабходнасць паглыбленага вывучэння асноўных этапаў яго развіцця, праблемна-тэматычнай і жанрава-стылёвай дынамікі, тыпалагічных характарыстак у кантэксце беларускай прозы. Да вывучэння рамана ў айчынным літаратуразнаўстве звярталіся вядомыя навукоўцы, працы якіх ужо сталі класічнымі. У прыватнасці, Алесь Міхайлавіч Адамовіч "Беларускі раман: станаўленне жанра" (1961), Павел Кузьміч Дзюбайла "Беларускі раман аб Вялікай Айчыннай вайне" (1964), "Беларускі раман: гады 70-я" (1982). Сёння існуе найперш практычная неабходнасць, улічваючы вопыт даследавання асобных перыядаў развіцця жанру, зрабіць цэласны аналіз дынамікі рамана ў беларускай літаратуры.

Вывучэнне рамана распачалося ў рэчышчы сацыяльна-гістарычнага падыходу, вядомыя прадстаўнікі якога (Гегель, В.Р. Бялінскі, А.М. Весялоўскі) разглядалі жанр у кантэксце эпічнага мастацтва, звярталі ўвагу на шырокі ахоп жыццёвага матэрыялу, адзначалі індывідуальна аўтарскае бачанне свету, адметны вобраз галоўнага героя, тыпізацыю характараў і падзей. Прыхільнікі фармалісцкай школы (Ю.М. Тынянаў, Б.В. Тамашэўскі) раскрывалі жанр як арганізаваную сукупнасць элементаў рознай ступені значнасці, прасочвалі дынаміку іх мастацкага функцыянавання ў працэсе эвалюцыі жанравай формы, вылучалі адметныя раманныя формы і, у прыватнасці, адрознівалі фабульны і бесфабульны раманы. Універсальныя класіфікацыі рамана распрацоўваюцца на вядомых прыкладах з еўрапейскай літаратуры: у прыватнасці, Г.М. Паспелаў адрознівае сюжэтна-экстэнсіўны і сюжэтна-інтэнсіўны раманы, М.М. Бахцін супастаўляе маналагічны і паліфанічны раман. Тэорыя рамана, абгрунтаваная М.М. Бахціным, якая раскрывае характар узаемадзеяння аўтара і героя, адметнасць увасаблення галоўнага героя, прасторава-часавую арганізацыю твора («хранатоп»), удакладняецца шматлікімі паслядоўнікамі. Паглыблена вывучае структуру вобраза галоўнага героя

Н.А. Вердзярэўская. Тыпалогію на аснове ўзаемасувязі паміж сюжэтам і пазіцыяй героя ў дарэалістычным і рэалістычным раманах распрацоўвае Н.Д. Тмарчанка. Дыскусійным бачыцца тыпалагічны падзел на раманы падзей і раманы характараў, які грунтоўна распрацоўваўся ў савецкім літаратуразнаўстве, паколькі такі падыход не ўлічвае дыялектычныя ўзаемасувязі падзей і характараў. Актуалізуе паняцце «змястоўнай формы» А.Я. Эсалнек, якая спалучае аналіз раманнай структуры з метадамі і стылем аўтара.

Тэорыя рамана актыўна распрацоўвалася не толькі ў рэчышчы сацыяльна-гістарычнага вытлумачэння жанру рускай культурна-гістарычнай навуковай школы, але і англа-амерыканскай школы «неакрытыцызму», нямецкай школы «інтэрпрэтацыі», якія разглядалі іманентнае развіццё жанраў, даследавалі найперш кампазіцыйную арганізацыю тэксту.

Мэта даследавання: выявіць канцэптуальна-эстэтычныя параметры айчыннага рамана як мастацкага феномена ў кантэксце развіцця нацыянальнай літаратуры другой паловы XX стагоддзя.

Пастаўленая мэта прадугледжвае вырашэнне наступных задач:

- ✓ сістэматызаваць жанравыя характарыстыкі рамана на прыкладзе твораў беларускай літаратуры;
- ✓ апісаць актуальную жанравую мадэль рамана для кожнага літаратурнага перыяду;
- ✓ выявіць адметныя мастацкія прыклады змястоўнай формы рамана для кожнага літаратурнага перыяду;
- ✓ прасачыць тэматычную і праблемную дынаміку жанру;
- ✓ абгрунтаваць нацыянальную спецыфіку развіцця беларускага рамана;
- ✓ вызначыць эстэтычны статус рамана ў беларускай літаратуры.

Аб'ектам даследавання выступаюць творы беларускіх раманістаў другой паловы XX стагоддзя. Прадметам даследавання абрана прадметна-тэматычная і жанрава-стылёвая дынаміка айчыннага рамана ў беларускай літаратуры другой паловы XX стагоддзя.

Даследаванне грунтуецца на аснове сінтэзу класічнай і сучаснай метадалогіі з дамінантнай увагай да прыёмаў канкрэтна-гістарычнага, культурна-гістарычнага і кампаратыўнага метадаў, а таксама феноменалогіі.

Асноўныя навуковыя вынікі адлюстраваны ў 15 публікацыях (з іх 10 надрукаваны ў рэкамендаваных ВАК навуковых часопісах, 1 зборнік навуковых артыкулаў, 4 матэрыялы канферэнцыі).

СПІС ВЫКАРЫСТАНЫХ КРЫНІЦ

- 1 Дзюбайла, П.К. Беларускі раман аб Вялікай Айчыннай вайне / П.К. Дзюбайла. – Мінск : Навука і тэхніка, 1964. – 159 с.
- 2 Гурэвіч, Э.С. Раман і апавесць перыяду Вялікай Айчыннай вайны і пасляваеннага часу / Э.С. Гурэвіч // Беларуская савецкая проза. Раман і апавесць : рэд. В.В. Барысенка, П.К. Дзюбайла – Мінск, 1971. – С. 201–277.
- 3 Каваленка, В. А. Міхась Лынькоў / В. А. Каваленка // Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / НАН Беларусі, Ін-т літаратуры імя Я. Купалы ; навук. рэд. У. В. Гніламёдаў, В. А. Каваленка. – Мінск, 2002. – Т. 2. – С. 370–412.
- 4 Лейтес, Н.С. Роман как художественная система / Н.С. Лейтес. – Пермь : Перм. гос. ун-т, 1985. – 80 с.
- 5 Навуменка, І.Я. Иван Мележ / І.Я. Навуменка // Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / НАН Беларусі, Ін-т літаратуры імя Я. Купалы ; навук. рэд. У.В. Гніламёдаў, В.П. Жураўлёў. – Мінск, 2001. – Т. 3. – С. 574–596.
- 6 Якименко, Л.Г. На дорогах века (актуальные вопросы советской литературы) / Л.Г. Якименко. – М.: Худож. лит., 1978. – 494 с.
- 7 Куляшоў, Ф.І. Літаратурныя партрэты : літаратурна-крытычныя нарысы / Ф.І. Куляшоў. – Мінск : Маст. літ., 1983. – 254 с.
- 8 Локун, В.І. Иван Шамякін / В.І. Локун // Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / НАН Беларусі, Ін-т літаратуры імя Я. Купалы ; навук. рэд. У.В. Гніламёдаў, В.П. Жураўлёў. – Мінск, 2001. – Т. 3. – С. 597–639.
- 9 Гурскі, І. У агні : раман / І. Гурскі. – Мінск : Дзярж. выд. БССР, 1952. – 513 с.
- 10 Петрова, Т.Г. Нравственное величие человека : тема борьбы против фашизма в советском романе и прозе стран Восточной Европы // Т.Г. Петрова / Современный роман : опыт исследования ; отв. ред. Е.А. Цугранова. – М., 1990. – С. 99–110.
- 11 Каваленка, В.А. Покліч жыцця : літаратурная крытыка / В.А. Каваленка. – Мінск : Маст. літ., 1987. – 230 с.
- 12 Карпава, Л. Признанне ў любові / Л. Карпава // Польшча. – 2012. – №2. – С. 125–132.
- 13 Карпаў, У. Нямігі крываваыя берагі : раман / У. Карпаў. – Мінск : Беларусь, 1972. – 480 с.
- 14 Дзёмін, І.М. Валодзя-разведчык / І.М. Дзёмін // Успаміны пра Уладзіміра Карпава / склад. і заўв. Л.У. Карпавай. – Мінск, 1991. – С. 67–77.

- 15 Алейнік, Л. Летанісец сваёй эпохі : штырыкі да творчага партрэта Уладзіміра Карпава / Л. Алейнік // Польшыя. – 2007. – №2. – С. 168–175.
- 16 Марук, А. Алесь Асіпенка / А. Марук // Польшыя. – 2006. – № 10. – С. 164–166.
- 17 Пашкевич, Н. По азимуту долга и совести / Н. Пашкевич // Нёман. – 1979. – №9. – С. 161–165.
- 18 Асіпенка, А. Вогенны азимут / А. Асіпенка. – Мінск : Беларусь, 1966. – 408 с.
- 19 Васючэнка, П.В. Иван Навуменка / П.В. Васючэнка // Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / НАН Беларусі, Ін-т літ. імя Я. Купалы ; навук. рэд. У.В. Гніламёдаў, В.П. Жураўлёў. – Мінск, Беларус. навука, 2001. – Т. 3. – С. 689–713.
- 20 Сіненка, Г.Дз. Иван Навуменка : нарыс творчасці / Г.Дз. Сіненка. – Мінск : Маст. літ., 1981. – 207 с.
- 21 Навуменка, І. Сасна пры дарозе / І. Навуменка. – Мінск : Юнацтва, 1991. – 333 с.
- 22 Карпаў, У. Позірк назад. Думкі аб прозе і крытыцы / У. Карпаў // Польшыя. – 1966. – №3. – С. 146–161.
- 23 Навуменка, І. Сорақ трэці / І. Навуменка. – Мінск : Маст. літ., 1976. – 376 с.
- 24 Навуменка, І. Веце́р у соснах / І. Навуменка. – Мінск : Юнацтва, 1993. – 319 с.
- 25 Каваленка, В. Партызаны – людзі звычайныя / В. Каваленка // Веліч праўды : выбранае. – Мінск, 1989. – С. 31–49.
- 26 Адамовіч, А. Партызаны : роман-диалогія / А. Адамовіч. – М.: ДОСААФ, 1987. – 590 с.
- 27 Навуменка, І. Вайна пад роднымі стрэхамі / І. Навуменка // Кніга адкрывае свет : літаратурна-крытычныя артыкулы. – Мінск, 1978. – С. 192–199.
- 28 Тычына, М.А. Народ і вайна / М.А. Тычына. – Мінск : Беларус навука, 2015. – 433 с.
- 29 Калеснік, У.А. Янка Брыль : нарыс жыцця і творчасці / У.А. Калеснік. – Мінск : Нар. асвета, 1990. – 256 с.
- 30 Дзюбайла, П.К. Шматграннасць літаратуры і аднабаковасць крытыкі / П.К. Дзюбайла // У вялікай дарозе : літаратурна-крытычныя артыкулы. – Мінск, 1981. – С. 78–87.
- 31 Матрунёнак, А.П. Псіхалагічны аналіз у сучасным беларускім рамане / А.П. Матрунёнак. – Мінск : Навука і тэхніка, 1972. – 224 с.
- 32 Нікіфарова, В.Б. Раман Янкі Брыля «Птушкі і гнёзды» ў жанрава-стылёвай сістэме беларускага рамана 60-х гг. XX стагоддзя : аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук :

10.01.01 / В.Б. Нікіфарова ; НАН Беларусі, Ордэна Дружбы народаў Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы. – Мінск, 1998. – 20 с.

33 Каваленка, В. Абавязак перад часам / В. Каваленка // На высокай хвалі : літаратурна-крытычныя артыкулы / пад рэд. Д.Я. Бугаёва [і інш.]. – Мінск, 1968. – С. 87–117.

34 Канэ, Ю.М. Як паветра і хлеб : жыццёвы і творчы шлях Янкі Брыля / Ю.М. Канэ. – Мінск : Маст. літ., 1988. – 320 с.

35 Юрэвіч, У.М. Шматгадоўе жыцця : літаратурная крытыка / У.М. Юрэвіч. – Мінск : Беларусь, 1965. – 164 с.

36 Брыль, Я. Птушкі і гнёзды : кніга адной маладосці : раман / Я. Брыль. – Мінск : Маст. літ., 1989. – 352 с.

37 Пачо, Э. Несколько тезисов о современном романе / Э. Пачо ; пер. с итал. С. Петрова // Судьбы романа : сб. ст.; пер. с англ., фр., итал., исп., нем., болг., рум. и словац. яз. – М.: 1975. – С. 81–85.

38 Назаренко, В.А. Традиционное и новое в жанре многопланового романа / В.А. Назаренко // Язык искусства. О мастерстве поэта и прозаика. – Л., 1961. – С. 281–289.

39 Куляшоў, Ф. Шлях да майстэрства : да 60-годдзя з дня нараджэння Аркадзя Чарнышэвіча / Ф. Куляшоў // Польша. – 1972. – №8. – С. 234–243.

40 Чарнышэвіч, А. Выбраныя творы : у 2 т. / А. Чарнышэвіч. – Мінск : Маст. літ., 1979. – Т. 1. Раман, апавяданні. – Мінск, 1979. – 512 с.

41 Пестрак, П. Збор твораў : у 5 т. / П. Пестрак ; АН БССР, Ін-т літ. імя Я. Купалы ; рэд. кал.: Барысенка В.В. [і інш.]. – Мінск : Маст. літ., 1984–1985. – Т. 4. Серадзібор : раман. – Мінск, 1985. – 432 с.

42 Няхай, М. У летапіс народнага жыцця / М. Няхай // На высокай хвалі. Літ.-крыт. арт. / пад рэд. Д.Я. Бугаёва. – Мінск, 1980. – С. 78–104.

43 Куляшоў, Ф.І. Пясняр бацькоўскай зямлі / Ф.І. Куляшоў // У дарозе : літ.-крыт. арт. – Мінск, 1988. – С. 9–34.

44 Мележ, І. Збор твораў : у 10 т. / І. Мележ. – Мінск : Маст. літ., 1979–1984. – Т. 9. Кн.1. Дзённікі, запісныя кніжкі. Накіды, слоўнік, пагаворкі, асобныя выразы. Аўтабіяграфічныя запіскі «У пачатку вайны». Крытыка, публіцыстыка 1946–1976. Каментарыі. – Мінск, 1984. – 542 с.

45 Гніламёдаў, У.В. Иван Мележ : нарыс жыцця і творчасці / У.В. Гніламёдаў. – Мінск : Нар. асвета, 1984. – 128 с.

46 Мележ, І. Збор твораў : у 10 т. / І. Мележ. – Мінск : Маст. літ., 1979–1984. – Т. 5. Людзі на балоце : раман з «Палескай хронікі». – Мінск, 1981. – 415 с.

- 47 Мележ, І. Збор твораў : у 10 т. / І Мележ. – Мінск : Маст. літ., 1979–1984. – Т. 6. Подых навалніцы : раман з «Палескай хронікі». – Мінск, 1982. – 573 с.
- 48 Верабей, А.Л. Уладзімір Караткевіч : жыццё і творчасць / А.Л. Верабей. – Мінск : Беларус. навука, 2005. – 271 с.
- 49 Мальдзіс, А.І. Жыццё і ўзнясенне Уладзіміра Караткевіча : партрэт пісьменніка і чалавека // Літаратуразнаўчэ асэ. / А.І. Мальдзіс. – Мінск : Літаратура і Мастацтва, 2010. – 208 с.
- 50 Бугаёў, Дз.Я. Рамантычны рыцар чалавечнасці / Дз.Я. Бугаёў // Служэнне Беларусі : прабл. арт., літ. парт., эсэ, успаміны. – Мінск, 2003. – С. 242–277.
- 51 Караткевіч, У. Збор твораў : у 8 т. / У. Караткевіч. – Мінск : Маст. літ., 1987–1991. – Т. 3. Раман. Аповесці. – 1988. – 543 с.
- 52 Дзюбайла, П.К. Рупары ідэй ці мастацкія вобразы? / П.К. Дзюбайла // У вялікай дарозе : літаратурна-крытычныя артыкулы. – Мінск, 1981. – С. 31–37.
- 53 Бельскі, А. Выпрабаване на чалавечнасць / А. Бельскі // Шамякін, І. Збор твораў : у 23 т. – Т. 12. Сэрца на далоні : раман. – Мінск, 2013. – С. 433–443.
- 54 Каваленка, В.А. Іван Шамякін : нарыс жыцця і творчасці / В.А. Каваленка. – Мінск : Нар. асвета, 1980. – 207 с.
- 55 Шамякін, І.П. Збор твораў : у 23 т. / І.П. Шамякін. – Мінск : Маст. літ., 2010–2014. – Т. 12. Сэрца на далоні : раман / падрыхт. тэкстаў і камент. Т. Махнач ; паслясл. А. Бельскага ; Нац. акад. навук Беларусі, Цэнтр даследаванняў беларус. культуры, мовы і літ. – Мінск, 2013. – 534 с.
- 56 Шамякіна, Т.І. Сімволіка загаловаў у творах Івана Шамякіна / Т.І. Шамякіна // Маладосць. – 2006. – №6. – С. 139–146.
- 57 Карачун, В.У. Асаблівасці тэксталагіі рамана «Снежныя зімы»: роля архіўных матэрыялаў / В.У. Карачун // Тэксталагія твораў І. Шамякіна : па выніках выдання Збору твораў у 23 тамах / А.А. Васілевіч [і інш.] ; навук. рэд. М.А. Тычына. – Мінск, 2016. – С. 212–244.
- 58 Клімуць, Я. Антанюк, яго аднадумцы і праціўнікі ў віхурах часу / Я. Клімуць // Шамякін, І. Збор твораў : у 23 т. – Т. 14. Снежныя зімы : раман / І. Шамякін ; падрыхт. тэкстаў і камент. В. Карачун ; паслясл. Я. Клімуця ; Нац. акад. навук Беларусі, Цэнтр даслед. бел. культуры, мовы і літ. – Мінск, 2013. – С. 360–385.
- 59 Гальго, Н.В. Тэксталагія рамана «Атланты і карыятады» / Н.В. Гальго // Тэксталагія твораў І. Шамякіна : па выніках выдання Збору твораў у 23 тамах / А.А. Васілевіч [і інш.] ; навук. рэд. М.А. Тычына. – Мінск, 2016. – С. 245–260.

60 Караткоў, М. «Кожны чалавек – загадка, і разгадаць яе адразу нялёгка» / М. Караткоў // Шамякін, І. Збор твораў : у 23 т. – Т. 15. Атланты і карыятыды : раман / І. Шамякін ; падрыхт. тэкстаў і камент. Н. Гальго ; паслясл. М. Караткова ; Нац. акад. навук Беларусі, Цэнтр даслед. бел. культуры, мовы і літ. – Мінск, 2013. – С. 424–461.

61 Шамякін, І. Збор твораў : у 23 т. – Т. 15. Атланты і карыятыды : раман / І. Шамякін ; падрыхт. тэкстаў і камент. Н. Гальго ; паслясл. М. Караткова ; Нац. акад. навук Беларусі, Цэнтр даслед. бел. культуры, мовы і літ. – Мінск : Маст. літ., 2013. – 495 с.

62 Грамадчанка, Т. З увагай да звычайнага // Т. Грамадчанка // Польшча. – 1983. – №6. – С. 214–217.

63 Асіпенка, А. Непрыкаянны маладзік : раман / А. Асіпенка. – Мінск : Маст. літ., 1982. – 567 с.

64 Локун, В.І. Алесь Асіпенка / В.І. Локун // Гісторыя беларускай літаратуры ХХ стагоддзя. У 4 т. – Т. 4. Кн. 1. 1966–1985 / НАН Беларусі, Аддз-не гуманітар. навук і мастацтваў, Ін-т літ. імя Я. Купалы ; навук. рэд. У.В. Гніламёдаў, С.С. Лаўшук. – Мінск, 2002. – С. 166–186.

65 Асіпенка, А. Збор твораў. У 3 т. – Т. 3. Святыя грэшнікі : раман. Рэха даўніх падзей : аповесць / А. Асіпенка. – Мінск : Маст. літ., 1990. – 479 с.

66 Дзюбайла, П.К. Беларускі раман : гады 70-я / П.К. Дзюбайла. – Мінск : Навука і тэхніка, 1982. – 176 с.

67 Адамовіч, А.М. Беларускі раман. Станаўленне жанра / А.М. Адамовіч. – Мінск : Выд-ва АН БССР, 1961. – 294 с.

68 Грамадчанка, Т. След мудрай чалавечнасці : вялікая эпічная форма ў творчасці Івана Пташнікава / Т. Грамадчанка // Роднае слова. – 2002. – № 10. – С. 4–9.

69 Пташнікаў, І. Збор твораў : у 4 т. / І. Пташнікаў. – Мінск : Маст. літ., 1990.– 1992. – Т. 3. Аповесць ; раман. – Мінск, 1992. – 512 с.

70 Андраюк, С. Чалавек на зямлі. Нарыс творчасці Івана Пташнікава / С. Андраюк // А жыццё – вышэй за ўсё : выбранае : літ.-крыт. арт. ; нарыс творчасці / С. Андраюк ; прадм. А. Рагулі. – Мінск, 1992. – С. 267–490.

71 Шамякіна, Т. Сюжэтнае майстэрства Івана Шамякіна ў філасофскім рамане «Вазьму твой боль» / Т. Шамякіна // Шамякін, І. Збор твораў : у 23 т. – Т. 16. Вазьму твой боль : раман / І. Шамякін ; падрыхт. тэкстаў і камент. Т. Махнач ; паслясл. Т. Шамякінай ; Нац. акад. навук Беларусі, Цэнтр даслед. бел. культуры, мовы і літ. – Мінск, 2013. – С. 372–391.

72 Шамякін, І. Збор твораў : у 23 т. – Т. 16. Вазьму твой боль : раман / І. Шамякін ; падрыхт. тэкстаў і камент. Т. Махнач ; паслясл. Т. Шамякінай ; Нац. акад. навук Беларусі, Цэнтр даслед. бел. культуры, мовы і літ. – Мінск : Маст. літ., 2013. – 430 с.

73 Махнач, Т.М. Раман «Вазьму твой боль» у кантэксце беларускай і рускай моў / Т.М. Махнач // Тэксталогія твораў І. Шамякіна : па выніках выдання Збору твораў у 23 тамах / А.А. Васілевіч [і інш.] ; навук. рэд. М.А. Тычына. – Мінск, 2016. – С. 261–269.

74 Адамовіч, А. Маштабнасць прозы. Урокі творчасці Кузьмы Чорнага / А. Адамовіч ; рэд. Н.С. Пёркін. – Мінск : Навука і тэхніка, 1972. – 200 с.

75 Навуменка, І. Выбраныя творы ў 2 т. / І. Навуменка. – Мінск : Маст. літ., 1997. – Т. 2. : Раман. Аповесці. – 495 с.

76 Казека, Я. Кузьма Чорны : старонкі творчасці / Я. Казека. – Мінск : Маст. літ., 1980. – 135 с.

77 Кенька, М.П. Павел Місько / М.П. Кенька // Гісторыя беларускай літаратуры ХХ стагоддзя : у 4 т. / НАН Беларусі, Аддз-не гуманітар. навук і мастацтваў, Цэнтр даслед. беларус. культуры мовы і літ. ; навук. рэд. У.В. Гніламёдаў, С.С. Лаўшук. – Мінск, Беларус. навука, 2015. – Т. 4. – Кн. 3. – С. 322–343.

78 Савік, Л. Незабыўная памяць / Л. Савік // Польшча. – 1980. – №9. – С. 246–250.

79 Марціновіч, А. Не шукай слядоў сваіх : раман / А. Марціновіч. – Мінск : Маст. літ., 1979. – 376 с.

80 Марціновіч, А. Груша на Голым Полі : раман / А. Марціновіч. – Мінск : Маст. літ., 1986. – 414 с.

81 Бугаёў, Дз. Праўда і мужнасць таленту : выбранае : кніга пра Васіля Быкава. Артыкулы. Дыялог. / Прадм. І. Чыгрынава ; Дз. Бугаёў. – Мінск : Маст. літ., 1995. – 414 с.

82 Быкаў, В. Поўны збор твораў у 14 т. Т.2. Аповесці / В. Быкаў. – Мінск : Саюз беларускіх пісьменнікаў ; М.: Время, 2005. – 624 с.

83 Пташнікаў, І. Збор твораў : у 4 т. / І. Пташнікаў. – Мінск : Маст. літ., 1990.– 1992. – Т. 4. Раман. – Мінск, 1992. – 575 с.

84 Олейник, Л. Взаимосвязь обстоятельств и судьбы героя в романе В. Быкова «Карьер» / Л. Олейник // Нёман. – 2008. – №6. – С. 164–169.

85 Быкаў, В. Поўны збор твораў у 14 т. Т.6. Аповесці / В. Быкаў. – Мінск : Саюз беларускіх пісьменнікаў ; М.: Время, 2006. – 560 с.

86 Гарэлік, Л.М. Мікола Аўрамчык / Л.М. Гарэлік // Гісторыя беларускай літаратуры ХХ стагоддзя. У 4 т. – Т. 4. Кн. 1. 1966–1985 / НАН Беларусі, Аддз-не гуманітар. навук і мастацтваў, Ін-т літ. імя Я. Купалы ; навук. рэд. У.В. Гніламёдаў, С.С. Лаўшук. – Мінск, 2002. – С. 187–210.

- 87 Аўрамчык, М. У падзямельлі раман / М. Аўрамчык. – Мінск : Маст. літ., 1986. – 293 с.
- 88 Дзюбайла, П.К. Раман і апавесць на сучасным этапе / П.К. Дзюбайла // Беларуская савецкая проза. Раман і апавесць / рэд. В.В. Барысенка, П.К. Дзюбайла. – Мінск : Навука і тэхніка, 1971. – С. 278–430.
- 89 Андраюк, С.А. Проза / С.А. Андраюк // Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя. У 4 т. – Т. 4. Кн. 1. 1966–1985 / НАН Беларусі, аддз-не гуманітар. навук і мастацтваў, Ін-т літ. імя Я. Купалы ; навук. рэд. У.В. Гніламёдаў, С.С. Лаўшук. – Мінск : Беларус. навука, 2002. – С. 8–31.
- 90 Корань, Л. «Што значыць цяпер чалавек?..» Па старонках раманаў В. Адамчыка / Л. Корань // Цукровы пеўнік : літ.-крыт. арт. / Л. Корань. – Мінск : Маст. літ., 1996. – С. 169–179.
- 91 Каваленка, В.А. Вячаслаў Адамчык / В.А. Каваленка // Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя. У 4 т. – Т. 4. Кн. 1. 1966–1985 / НАН Беларусі, Аддз-не гуманітар. навук і мастацтваў, Ін-т літ. імя Я. Купалы ; навук. рэд. У.В. Гніламёдаў, С.С. Лаўшук. – Мінск : Беларус. навука, 2002. – С. 521–548.
- 92 Адамчык, В. Выбраныя творы ў 2 т. / В. Адамчык ; аўт. прадм. М. Тычына. – Мінск : Маст. літ., 1983. – Т. 1. Чужая бацькаўшчына : раман, апавяданні. – Мінск, 1983. – 397 с.
- 93 Адамчык, В. І скажа той, хто народзіцца : раман / В. Адамчык. – Мінск : Маст. літ., 1987. – 319 с.
- 94 Адамчык, В. Голас крыві брата твайго : раман, апавяданне / В. Адамчык. – Мінск : Маст. літ., 1991. – 287 с.
- 95 Бугаёў, Дз.Я. Сэрца ў яго сапраўды было шчодрэ (Міхась Лынькоў : пісьменнік і час) / Дз.Я. Бугаёў // Служэнне Беларусі : прабл. арт., літ. парт, эсэ, успаміны / Дз.Я. Бугаёў. – Мінск : Маст. літ., 2003. – С. 124–168.
- 96 Шамякіна, Т.І. На лініі перасячэння : літ.-крыт. нататкі / Т.І. Шамякіна. – Мінск : Маст. літ., 1981. – 143 с.
- 97 Марціновіч, А.А. Іван Чыгрынаў : нарыс жыцця і творчасці / А.А. Марціновіч. – Мінск : Нар. асвета, 1999. – 176 с.
- 98 Чыгрынаў, І. Выбраныя творы / І. Чыгрынаў ; прадм. Дз. Бугаёва. – Мінск : Маст. літ., 2008. – 992 с.
- 99 Саверчанка, І. Поле духоўнага ўзвышэння / І. Саверчанка // Польшча. – 2014. – №12. – С. 169–175.

- 100 Карамазай, В. Дзяльба кабанчыка : выбранае / В. Карамазай ; прад. М. Стральцова. – Мінск : Маст. літ., 1988. – 560 с.
- 101 Васючэнка, П.В. Віктар Казько / П.В. Васючэнка // Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / НАН Беларусі, Адукацыйна-гуманітарныя навуковыя і мастацтваў, Ін-т літ. імя Я. Купалы ; навук. рэд. У.В. Гніламёдаў, С.С. Лаўшук. – Мінск, Беларуская навука, 2002. – Т. 4., Кн. 1. 1966–1985. – С. 729–749.
- 102 Казько, В. Выбраныя творы : у 2 т. / В. Казько. – Мінск : Маст. літ., 1990. – Т. 1. Неруш : раман, апавяданні. – 479 с.
- 103 Друк, Г.М. Фальклорна-міфалагічныя матывы ў творчасці Віктара Казько : аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук : 10.01.01 / Г.М. Друк ; Беларускі дзярж. ун-т. – Мінск, 2003. – 20 с.
- 104 Казько, В. Выбраныя творы ў 2 т. Т. 2. Хроніка дзетдомаўскага саду : раман. Цвіце на Палессі груша : апавесць / В. Казько. – Мінск : Маст. літ., 1990. – 480 с.
- 105 Дудзінская, Дз.І. Філасофія народнага побыту і прыроды ў творчасці В. Карамазова: аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук : 10.01.01 / Дз.І. Дудзінская ; Ін-т літ.-рыма Янкі Купалы НАН Беларусі. – Мінск, 2000. – 19 с.
- 106 Навуменка, І. Летуценнік. Смута белых начэй : раманы / І. Навуменка. – Мінск : Маст. літ., 1985. – 327 с.
- 107 Локун, В.І. Уладзімір Дамашэвіч // Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / НАН Беларусі, Адукацыйна-гуманітарныя навуковыя і мастацтваў, Ін-т літ. імя Я. Купалы ; навук. рэд. У.В. Гніламёдаў, С.С. Лаўшук. Мінск, 2002. Т. 4., Кн.1. 1966–1985. С. 343–360.
- 108 Далідовіч Г. “Закон Дамашэвіча”. Згадкі пра старэйшага сябра // Дзеяслоў. – 2016. – №1. – С. 241–251.
- 109 Дамашэвіч, У. Не праспі сваю долю: раман // Польша. – 1993. – №8. – С. 10–86.
- 110 Павіч, М. Роман как держава : роман / М. Павіч ; пер. с сербскаго Л. Савельева. – М.: ООО «Издательский Дом “Зебра Е”», 2004. – 253 с.
- 111 Рагуля, А.Ул. Прасветліны (нататкі аб прозе У. Рубанава) / А.Ул. Рагуля // Пафас станаўлення : літаратурна-крытычныя артыкулы. – Мінск, 1991. – С. 249–261.
- 112 Рубанаў, У. Не аднойчы забіты : раман у 2 ч. / У. Рубанаў. – Мінск : Маст. літ., 1994. – 287 с.
- 113 Локун, В. Творчы вопыт Алеся Асіпенкі / В. Локун // Польша. – 1996. – №7. – С. 270–293.

114 Марціновіч, А. Праз лабірынты страху і хлусні. Раман «Лабірынты страху» чытаюць аўтар Алесь Асіпенка і крытык Алесь Марціновіч / А. Марціновіч // ЛіМ. – 1992. – 15 мая. – С. 8–9.

115 Марціновіч, А. Цень крумкачовага крыла : раман / А. Марціновіч. – Мінск : Маст. літ., 1991. – 493 с.

116 Рагуля, А.У. Генрых Далідовіч / А.У. Рагуля // Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / НАН Беларусі, Аддз-не гуманітар. навук і мастацтваў, Цэнтр даслед. беларус. культуры мовы і літ.; навук. рэд. У.В. Гніламёдаў, С.С. Лаўшук. – Мінск, Беларус. навука, 2015. – Т. 4., Кн. 3. – С. 737–776.

117 Далідовіч, Г. Заходнікі : раман / Г. Далідовіч. – Мінск : Юнацтва, 1994. – 237 с.

118 Кісялёва, Л.Г. Роля Чыгача ў літаратурным працэсе / Л.Г. Кісялёва // Чалавечас вымярэнне ў сучаснай беларускай літаратуры / М.А. Тычына [і інш.]; навук. рэд. М.А. Тычына; НАН Беларусі, Ін-т мовы і літ. Імя Я. Коласа і Я. Купалы. – Мінск, 2010. – С. 283–352.

119 Андраюк, С.А. Васіль Гігевіч / С.А. Андраюк // Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / НАН Беларусі, Аддз-не гуманітар. навук і мастацтваў, Цэнтр даслед. беларус. культуры мовы і літ.; навук. рэд. У.В. Гніламёдаў, С.С. Лаўшук. – Мінск, Беларус. навука, 2015. – Т. 4., Кн. 3. – С. 806–835.

120 Гігевіч, В. Доказ ад процілеглага : раман / В. Гігевіч. – Мінск : Маст. літ., 1985. – 199 с.

121 Шаўлякова, І. Сола для какетлівага карабля / І. Шаўлякова // Крыніца. – 1998. – №4. – С. 38–42.

122 Станкевіч, Ю. Лятальнасць зыходу / Ю. Станкевіч // Крыніца. – 1998. – №4. – С. 46–48.

123 Бритиков, А.Ф. Русский советский научно-фантастический роман / А.Ф. Бритиков; АН СССР, Ин-т русской литературы. – Ленинград : Наука, 1970. – 448 с.

124 Синявский, А. Современный научно-фантастический роман / А. Синявский // Пути развития современного советского романа / АН СССР, Ин-т мировой лит-ры им. А.М. Горького; отв. ред. В.М. Озеров. – М., 1961. – С. 333–350.

125 Дайнека, Л. Чалавек з брыльянтавым сэрцам / Л. Дайнека. – Мінск : Юнацтва, 1994. – 239 с.

126 Мішчанчук, М.І. Таіса Бондар / М.І. Мішчанчук // Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / НАН Беларусі, Аддз-не гуманітар. навук і мастацтваў, Цэнтр даслед. беларус. культуры мовы і літ.; навук. рэд. У.В. Гніламёдаў, С.С. Лаўшук. – Мінск, Беларус. навука, 2015. – Т. 4., Кн. 3. – С. 679–703.

- 127 Бондар, Т. Ахвяры : раман / Т. Бондар. – Мінск : Маст. літ., 1994. – 480 с.
- 128 Марціновіч, А. Плывец на рацэ гісторыі / А. Марціновіч // Дайнека, Л. Назаві сына Канстанцінам : раман / Л. Дайнека. – Мінск, 2010. – С. 5–20.
- 129 Навасельцава, Г.В. Мастацкая інтэрпрэтацыя гісторыі ў творчасці беларускіх празаікаў XX стагоддзя : аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук : 10.01.01 / Г.В. Навасельцава ; НАН Беларусі, Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры. – Мінск, 2013. – 24 с.
- 130 Арлоў, У. Таямніцы Полацкай гісторыі / У. Арлоў. – Мінск : Беларусь, 1994. – 463 с.
- 131 Кусянкоў, М. Хмель каля вольхі : раман / М. Кусянкоў. – Мінск : Маст. літ., 2010. – 240 с.
- 132 Кусянкоў, М. Явар з калінаю : раман, апавяданні / М. Кусянкоў. – Мінск : Маст. літ., 1994. – 303 с.
- 133 Кусянкоў, М. Арляк і зязюля : раман / М. Кусянкоў. – Мінск : Маст. літ., 1998. – 238 с.
- 134 Марціновіч, А. Трэба жыць... : Алесю Рыбаку – 60 / А. Марціновіч // ЛіМ. – 1994. – 4 лістапада. – С.7.
- 135 Савік, Л. Лёсам пазнае / Л. Савік // Рыбак, А. Галаброды : раман, апавесць, апавяданне / А. Рыбак. – Мінск, 2006. – С. 289–305.
- 136 Рыбак, А. Абпаленыя крылы : раман, апавесць / А. Рыбак. – Мінск : Маст. літ., 1994. – 518 с.

ДАДАТАКА

СПІС ПУБЛІКАЦЫІ ПА ТЭМЕ ДАСЛЕДАВАННЯ

Артыкулы ў навуковых часопісах:

1 Навасельцава, Г.В. Цыклізацыя рамана ў беларускай прозе ХХ ст. / Г.В. Навасельцава // Веснік Гродзенскага дзярж. ун-та імя Янкі Купалы. Сер. 3. Філалогія. Педагогіка. Псіхалогія. – 2019. – Т. 9. №1. – С. 6–14.

2 Навасельцава, Г.В. Суб'ектная арганізацыя ў беларускім рамане першай паловы 1980-х гадоў / Г.В. Навасельцава // Известия Гомельскага дзярж. ун-та ім. Ф. Скарыны. Гуманитарныя навуки. – 2019. – № 1(112). – С. 108–112.

3 Навасельцава, Ганна. Прыродаахоўная тэматыка ў поліпраблемным беларускім рамане 1980-х гадоў / Ганна Навасельцава // Беларуская думка. – 2019. – №2. – С. 97–104.

4 Навасельцава, Г.В. Эстэтычная стратэгія ў рамане Івана Навуменкі «Летуценнік» і Уладзіміра Дамашэвіча «Камень з гары» / Г.В. Навасельцава // Часопіс Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Філалогія. – 2019. – №1. – С. 31–38.

5 Навасельцава, Г.В. Вывучэнне рамана : гісторыя і сучаснасць / Г.В. Навасельцава // Весці Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. Серыя гуманітарных навук. – 2019. – Т. 64. №2. – С. 200–208.

6 Навасельцава, Г.В. Раман з элементамі дэтэктыва ў сучаснай беларускай літаратуры / Г.В. Навасельцава // Палымя. – 2019. – № 5. – С. 112–118.

7 Навасельцава, Г.В. Адметнасць увасаблення героя ў кантэксце жанрава-праблемных пошукаў беларускага рамана канца ХХ стагоддзя / Г.В. Навасельцава // Веснік Полацкага дзярж. ун-та. Сер. А. Гуманітарныя навуки. – 2019. – № 10. – С. 6–10.

8 Навасельцава, Г.В. Раманная серыя як эстэтычны феномен у беларускай прозе апошняй трэці ХХ стагоддзя / Г.В. Навасельцава // Учыёныя запіскі УО «ВГУ ім. П.М. Машэрава» : сб. науч. трудов. – 2019. – Т. 29. – С. 168–173.

9 Навасельцава, Г.В. Эмпатычны вектар у беларускім рамане канца ХХ стагоддзя / Г.В. Навасельцава // Веснік Магілёўскага дзярж. ун-та імя А.А. Куляшова. Серыя А. Гуманітарныя навуки. – 2019. – №2 (54). – С. 110–117.

10 Навасельцава, Г. Мастацкае асэнсаванне малой радзімы ў рамане Георгія Марчука / Г. Навасельцава // Роднае слова. – 2019. – №10. – С. 3–6.

Артыкулы ў навуковых зборніках:

11 Навасельцава, Г.В. Стратэгіі камунікацыі з чытачом у рамане «Забіць нягодніка, альбо Гульня ў Альбарутэнію», «Пантофля Мнемазіны» Людмілы Рублеўскай /

Г.В. Навасельцава // Рэспубліканскія Купалаўскія чытанні : зб. навук. прац / рэдкал.: А.С. Садоўская (гал. рэд.) [і інш.]. – Гродна : ГрДУ, 2019. – С. 96–100.

Матэрыялы навуковых канферэнцый:

12 Навасельцава, Г.В. Раман у творчай спадчыне Лідзіі Арабей / Г.В. Навасельцава // Наука – образованию, производству, экономике : материалы XXIV (71) Региональной научно-практической конференции преподавателей, научных сотрудников и аспирантов, Витебск, 14 февраля 2019 г. : в 2 т. / Вит. гос. ун-т ; редкол.: И.М. Прищепа (гл. ред.) [и др.]. – Витебск, 2019. – Т. 1. – С. 126–127.

13 Навасельцава, Г.В. Жанрава-стылёвая адметнасць рамана Міколы Аўрамчыка «У падзямеллі» / Г.В. Навасельцава // Віцебскі край : матэрыялы IV Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі «Віцебскі край», прысвечанай 80-годдзю ўтварэння Віцебскай вобласці, 22 лістапада 2018 г., Віцебск / Дзяржаўная ўстанова «Віцебская абласная бібліятэка імя У.І. Леніна», Установа адукацыі «Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П.М. Машэрава», Кафедра гісторыі Беларусі ; рэдкал.: Т.М. Адамян (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2019. – Т. 4. – С. 285–287.

14 Навасельцава, Г.В. Мастацкі дыялог з гісторыяй у раманах “Сутарэнні Ромула”, “Дагератып” Людмілы Рублеўскай / Г.В. Навасельцава // Міжнар. Шамякін. чыт. “Пісьменнік – Асоба – Час” : матэрыялы VI Міжнар. навук.-практ. канф., Мазыр, 27 верас. 2019 г. / УА МДПУ імя І. П. Шамякіна ; рэдкал.: А. У. Сузько (адк. рэд.) [і інш.]. – Мазыр, 2019. – С. 56–60.

15 Навасельцава, Г.В. Раманная серыя як мастацкае ўвасабленне аўтабіяграфіі ў творчасці Алеся Рыбака / Г.В. Навасельцава // Беларуская мова і літаратура ў славянскім этнакультурным кантэксце : матэрыялы III рэсп. навук.-практ. канф., Віцебск, 20–21 ліст. 2019 г. / Віцеб. дзярж. ун-т; рэдкал.: Г. А. Арцямёнак (адк. рэд.) [і інш.]. – Віцебск, 2019. – С. 184–187.